

คู่มือปฏิบัติการงาน

การตรวจสอบการถือครองที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พระบรมราโชบายเกี่ยวกับงานปฏิรูปที่ดิน

ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

๑. การแบ่งจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรในขั้นต้น ควรให้เป็นไปตามเนื้อที่ที่เกษตรกรถือครองอยู่เดิมให้มากที่สุด ไม่ว่าจะโดยเจ้าของที่ดินเอง หรือโดยการเช่า ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดไว้ พื้นที่อาจจะลดลงไปบ้าง ตามสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นนั้นๆ

๒. การจัดตั้งชุมชนที่อยู่อาศัย ควรให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรและให้สอดคล้องกับสภาพเดิมของท้องถิ่นนั้นๆ ให้มากที่สุด และจัดชุมชนให้อยู่เป็นกลุ่มก้อนเพื่อความปลอดภัย และทำให้การลงทุนในด้านการจัดการสาธารณูปการ เช่น น้ำสะอาด ไฟฟ้า ฯลฯ ถูกลงด้วย

๓. จัดระบบการรวมกลุ่มในระดับหมู่บ้านรวมกันเป็นสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินและเชื่อมโยงไปถึงสหกรณ์ในเมืองใหญ่ๆ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ของสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง โดยแท้จริง

๔. การพัฒนาด้านต่างๆ รวมทั้งการจัดระบบชลประทาน คมนาคม และบริการสาธารณูปการต่างๆ เมื่อดำเนินการจัดทำให้แล้ว ต่อไปก็ให้สหกรณ์รับช่วงไปดำเนินการต่อและจัดการบำรุงรักษาต่อไป โดยเจ้าหน้าที่รัฐบาลค่อยๆ ถอนตัวออกได้ เมื่อสหกรณ์มีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะรับช่วงต่อไป

๕. ในระยะแรกจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถและเสียสละอยู่ประจำ เพื่อให้คำแนะนำส่งเสริมแก่สหกรณ์โดยใกล้ชิด และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากส่วนกลางออกไปตรวจการ ดูแล เยี่ยมเยียน และให้คำแนะนำ เป็นการให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่โดยสมำเสมอ

๖. การจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร จะต้องคำนึงถึงการขยายตัวของประชากรในท้องถิ่นในอนาคตด้วย ดังนั้น ป่าไม้ชุมชนที่ดำริจะจัดสร้างขึ้นอาจใช้เป็นที่สำรองสำหรับการทำมาหากินในอนาคตได้ด้วย

๗. การปฏิรูปที่ดินในแต่ละท้องที่ จะต้องเร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ในระยะเวลาประมาณ ๒ - ๓ ปี เพื่อให้เกษตรกรเห็นผลผลิตโดยไม่ชักช้า

๘. สำหรับเงินชดเชยค่าที่ดินที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ซึ่งรัฐบาลจะต้องทูลเกล้าฯ ถวายตามกฎหมายของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นั้น จะพระราชทานเป็นเงินหมุนเวียนสำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว โดยจะได้ทรงแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาสำหรับบริหารเงินทุนนี้ขึ้นคณะหนึ่ง

๙. มีพระราชประสงค์ให้ผู้ที่เป็นผู้เช่าที่ดินของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยู่เดิมได้ทำกินในที่ดินนั้นไปตลอดชั่วลูกชั่วหลาน トラบที่ยังยึดถืออาชีพเกษตรกรอยู่ แต่จะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น

คำนำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการจัดที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้ที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน จะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาท โดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ เพื่อให้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการตรวจสอบการถือครองที่ดินและพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับการคุ้มครองเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. ได้ดำเนินโครงการตรวจสอบที่ดินเพื่อตรวจสอบการถือครองที่ดิน และตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบการถือครองที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ดำเนินการด้านการตรวจสอบที่ดิน ซึ่งคู่มือฉบับนี้ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการและรายละเอียดการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติ และรวบรวมระเบียบ หนังสือเวียน ตัวอย่างการดำเนินการที่เกี่ยวข้องไว้ในคู่มือการปฏิบัติงาน การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฉบับนี้แล้ว

ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พฤษภาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

หน้า

๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินการตรวจสอบที่ดิน	๒
๔. แผนปฏิบัติการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	๔
๕. ขั้นตอนการดำเนินงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการดำเนินงาน ตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ	๕
๖. ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการทำประโยชน์ รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม	๙
๗. ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่า ภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ ในที่ดินผิดปกติ	๑๒
๘. ภาคผนวก	๑๕
๘.๑ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน	
๘.๒ แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑)	
๘.๓ ตัวอย่างแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน	
๘.๔ ตัวอย่างหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	
๘.๕ แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)	
๘.๖ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน	
๘.๗ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ	
๘.๘ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่า ภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ ในที่ดินผิดปกติ	
๘.๙ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.	

- ๘.๑๐ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๘.๑๑ หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

คู่มือการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๖ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๒ (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดิน เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ตามข้อ ๗ พัฒนาความเข้มแข็งจากฐานราก และข้อ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน และนโยบายเร่งด่วน ข้อ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม โดยปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน จัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกร ตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในการครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินรัฐและที่ดินเอกชน โดยอนุญาตให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์และมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๗๒ จังหวัด จำนวน ๒,๘๘ ล้านราย ๓,๖๘ ล้านแปลง ๓๖.๑๒ ล้านไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒) และเกษตรกรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น ส.ป.ก. จึงต้องดำเนินการตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินงานมาโดยตลอด แต่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

แต่ข้อเท็จจริงยังปรากฏออกสู่สังคมว่า ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีการซื้อขายเปลี่ยนมือหรือเกษตรกรกระทำผิดระเบียบกันมาก ประกอบกับ ส.ป.ก. ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อจะตอบได้ว่าแท้จริงนั้นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินกระทำผิดระเบียบจำนวนเท่าใด ดังนั้น ส.ป.ก. จำเป็นต้องสร้างมาตรฐานในการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมและสามารถตรวจสอบได้ ส.ป.ก. จึงกำหนดให้จัดทำ

โครงการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทุกรายทุกแปลง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด และดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างเป็นระบบ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งสามารถคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมให้อยู่ในมือของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

คู่มือฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการตรวจสอบการถือครองและการทำประโยชน์ในที่ดิน (ที่ดินที่จัดแล้ว) ได้อย่างถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งหวังการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อเท็จจริงการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการทำประโยชน์ของเกษตรกร

๓. กรอบแนวคิดในการดำเนินการตรวจสอบที่ดิน

ในการตรวจสอบที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน มีกรอบแนวคิดหลักเพื่อให้พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการตรวจสอบการถือครองที่ดินตามตัวชี้วัด โดยพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินได้รับการคุ้มครองเพื่อเกษตรกรรม โดยมีวิธีการหลักในการตรวจสอบดังนี้

๑. การตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดย ส.ป.ก. ดำเนินการเปรียบเทียบข้อมูล ๓ ฐาน ได้แก่ ฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ฐานข้อมูลการกู้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน และฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการตรวจสอบการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดิน และการหาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองท้องที่/ผู้แทนท้องถิ่น และเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน โดยคณะกรรมการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยให้เพิ่มบุคคลภายนอก ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาเกษตรกรอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน (อ.ส.ป.ก.) เพื่อพิจารณา ความเห็นการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และสรุปผลการถือครองและทำประโยชน์ในที่ดิน กรณีที่คณะกรรมการฯ พบว่า สงสัยว่ากระทำผิดระเบียบ ให้นัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินเพื่อมาชี้แจง หากไม่มาชี้แจงให้ดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง หากผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน โดยให้ลงพื้นที่เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ให้ ส.ป.ก.

จังหวัด แจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน และดำเนินการกับผู้ได้รับการจัดที่ดินตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

๒. การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ โดยดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีความเสี่ยงการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์จากพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจจะเปลี่ยนผู้ถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น พื้นที่ชุมชนเมือง พื้นที่ที่มีความเจริญ พื้นที่ที่เป็นเส้นการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือมีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทางหลวง (มอเตอร์เวย์) ด่านชายแดนต่าง ๆ และเข้าไปพื้นที่การใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ การขุดดิน รีสอร์ท ปลุกพืชติดกันเป็นผืนใหญ่ และพื้นที่เปลี่ยนสภาพการทำประโยชน์จากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่อื่น รวมทั้งพื้นที่ที่มีสภาพไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร เช่น พื้นที่ลาดชันสูงเกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่ป่า เป็นต้น โดยให้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกถ้อยคำภาพถ่ายแปลงที่ดิน เป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

นอกจากแผนการดำเนินการตรวจสอบในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแผนงานและงบประมาณแล้ว ส.ป.ก. ยังมีช่องทางในการแจ้งเบาะแสการซื้อขาย เปลี่ยนมือ ในพื้นที่ ส.ป.ก. ผ่านทางเว็บไซต์ ส.ป.ก. www.alro.go.th / การบริการออนไลน์/ร้องเรียนร้องทุกข์ และสายด่วน ส.ป.ก. (Call Center) ๑๗๖๔ ซึ่ง ส.ป.ก. จะได้เข้าไปตรวจสอบและส่งข้อมูลการร้องเรียนให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายต่อไป

สำหรับแผนปฏิบัติการตรวจสอบที่ดินในกิจกรรมตรวจสอบสิทธิและการทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการและรายละเอียดการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติ และรวบรวมระเบียบฯ หนังสือเวียน ตัวอย่างการดำเนินการที่เกี่ยวข้องไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔ รายละเอียดปรากฏในเล่มคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้

๔. แผนปฏิบัติการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

กิจกรรม	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
	ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
กิจกรรมตรวจสอบการถือครองที่ดิน												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →											
2. ส.ป.ก.จังหวัด สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ให้หน่วยงานเข้าใจ เรื่องการตรวจสอบการถือครองที่ดิน และผู้ได้รับการจัดที่ดินทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ		← 100 % →										
3. คปจ. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรอง การใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน		← 100 % →										
4. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ทำนาเชื้อถือได้			30%	60%	85%	100%						
5. ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อมูลนำเสนอ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ให้ความเห็นชอบ				30%	50%	70%	85%	100%				
6. ส.ป.ก. จังหวัด ประสานผู้ปกครองท้องที่ นัดหมายเกษตรกรให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง ตามจุดนัดหมายในท้องที่นั้น ๆ					30%	45%	60%	75%	90%	100%		
7. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งให้มา ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม บันทึกผล ตามแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ และเจ้าหน้าที่ลงนามรับรอง							20%	40%	55%	75%	90%	100%
กิจกรรมตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →											
2. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด เป็นคณะทำงานติดตามและตรวจสอบ ข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน												
3. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อรวบรวม พยาน หลักฐาน และสรุปข้อเท็จจริง		15%	30%	45%	60%	75%	90%	100%				
4. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งเตือน แจ้งสิทธิ/แจ้งข้อเท็จจริง					15%	30%	45%	60%	75%	90%	100%	
5. สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตาม หนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอ คปจ. สั่งให้คืนสิทธิเข้าทำประโยชน์								20%	40%	60%	80%	100%
กิจกรรมตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ												
1. ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายแปลงให้ ส.ป.ก.จังหวัด	← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →		
2. ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบ การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เพื่อรวบรวม พยาน หลักฐาน และสรุปข้อเท็จจริง	← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →		
4. ส.ป.ก.จังหวัด จัดทำหนังสือแจ้งเตือน แจ้งสิทธิ/แจ้งข้อเท็จจริง	← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →		
5. สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตาม หนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอ คปจ. สั่งให้คืนสิทธิเข้าทำประโยชน์	← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →			← 100 % →		

หมายเหตุ : กรณีการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริงฯ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เริ่มดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน ซึ่ง ส.ป.ก. จะนำผลการดำเนินงานของ ส.ป.ก.จังหวัด มาพิจารณาในแต่ละรอบการประเมิน (รอบ ๖ เดือน)

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (กรณีที่ดินที่จัดแล้ว) มีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ส.ป.ก.จังหวัดสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้

๑.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล เข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ประชาสัมพันธ์ในภาพรวมทั้งจังหวัดไม่ใช่เฉพาะอำเภอที่มีแผนงานในปีนั้น ๆ)

๑.๒ ผู้ได้รับการจัดที่ดินได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบการถือครองที่ดิน

๒.๑ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน โดยมีองค์ประกอบดังนี้ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ผู้แทนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง/ผู้ปกครองท้องที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำเกษตรกร/อ.ส.ป.ก./ปราชญ์เกษตร/ผู้นำกลุ่มเกษตรกร/ผู้นำสถาบันเกษตรกร/ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานตามที่ได้รับมอบหมาย (การแต่งตั้งให้เป็นไปตามความเหมาะสมของ ส.ป.ก.จังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน) ให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

๒.๒ ส.ป.ก. ส่งข้อมูลรายละเอียดจากฐาน ALRO LAND (ตารางที่ ๗.๓ : ข้อมูลรายละเอียดที่เปรียบเทียบฐานข้อมูลการขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. หรือฐานข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดิน) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด โดยกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายลงพื้นที่หาข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดินเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้ เช่น ผู้แทนท้องถิ่น ผู้ปกครองท้องที่ ผู้นำเกษตรกร อ.ส.ป.ก. เป็นต้น โดยใช้แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑) กล่าวคือการหาข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดินในแปลงเกษตรกรรม แปลงชุมชน กิจกรรมสาธารณูปโภค กิจกรรมสนับสนุนเกี่ยวเนื่องฯ การไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน เช่น ทิ้งร้าง ขยาย ให้เช่า ทำผิดวัตถุประสงค์

ไม่ทราบข้อมูล เป็นต้น หรือผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต (กรณีเสียชีวิต จะต้องยืนยันได้ว่าเสียชีวิตแล้วจริง เช่น การแจ้งการเสียชีวิต /ใบมรณบัตร หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

หมายเหตุ : ในเบื้องต้น ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่เสียชีวิตแล้ว และได้ส่งรายชื่อให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งให้ทายาทยื่นคำขอรับมรดกสิทธิต่อไป

๒.๓ รวบรวมข้อมูลตามแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อเสนอให้ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ที่ดินพิจารณาดังนี้

(๑) กรณีนำเสนอข้อมูลว่า “ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง” คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาแล้ว

- เห็นด้วย ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ปฏิบัติตามระเบียบ
- ไม่เห็นด้วย ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- ไม่มีมติ ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต

(ทายาททำประโยชน์)

- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต

(บุคคลอื่นทำประโยชน์)

(๒) กรณีนำเสนอข้อมูลว่า “ไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน” คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาแล้ว

- เห็นด้วย ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- ไม่เห็นด้วย ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ปฏิบัติตามระเบียบ
- ไม่มีมติ ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต

(ทายาททำประโยชน์)

- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต

(บุคคลอื่นทำประโยชน์)

(๓) กรณีนำเสนอข้อมูลว่า “เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)” คณะอนุกรรมการ กลั่นกรองฯ พิจารณาแล้ว

- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต
- (ทายาทใช้ประโยชน์)

- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)

- ไม่มีมติ ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

(๔) กรณีนำเสนอข้อมูลว่า “เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)” คณะอนุกรรมการ กลั่นกรองฯ พิจารณาแล้ว

- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)

- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ให้ถือว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)

- ไม่มีมติ ให้สงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

จากมติคณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ถือเป็นข้อยุติ ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงาน ที่ได้รับมอบหมายรายงานผลการตรวจสอบการถือครองต่อ ส.ป.ก. ในระบบ PARA

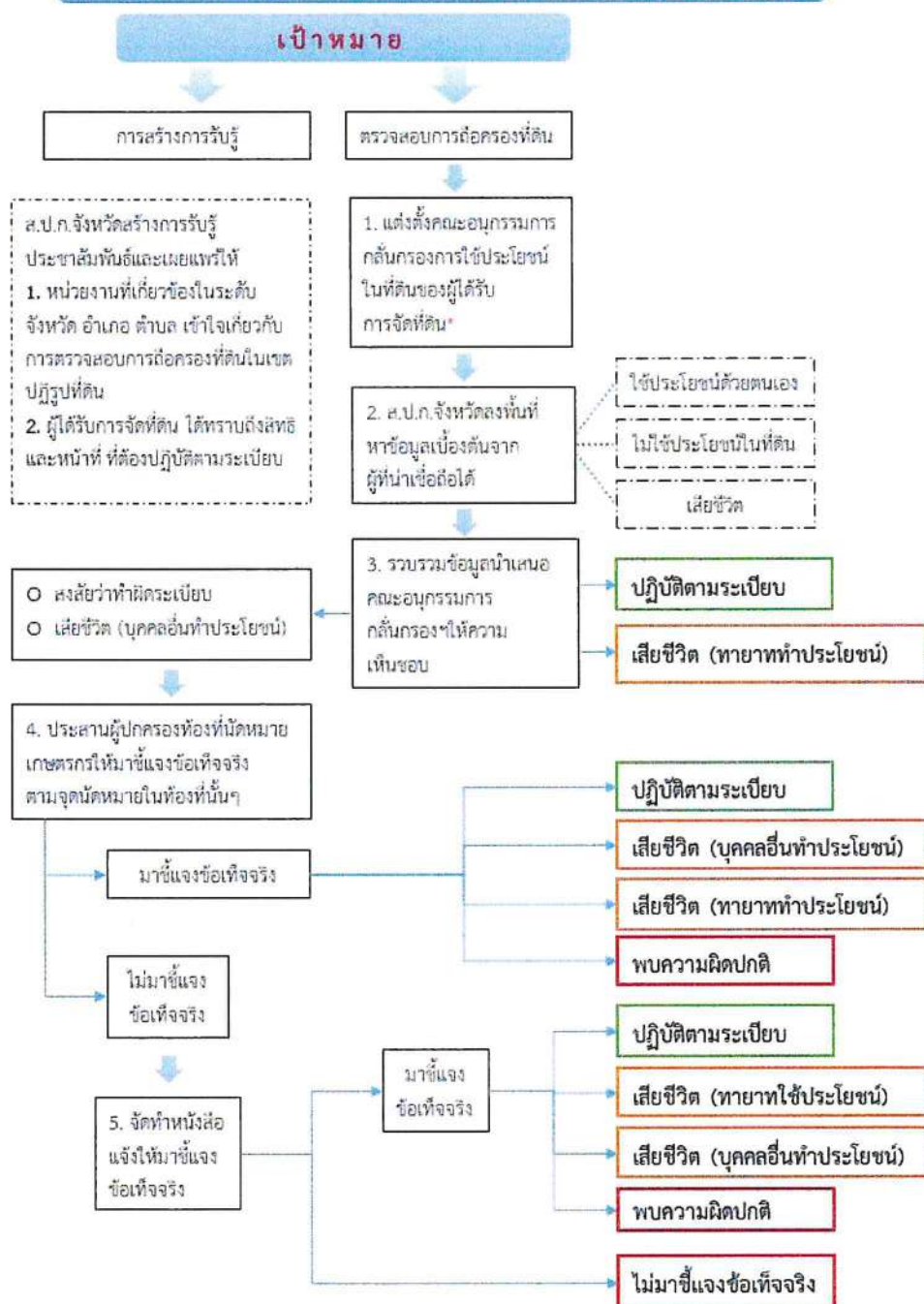
๒.๔ เมื่อพบข้อสงสัยว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หรือผู้ได้รับการจัดที่ดิน เสียชีวิตและมีบุคคลอื่นทำประโยชน์ในที่ดิน ให้กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย จัดทำแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน (ภาคผนวก ๗.๕ แบบตรวจสอบ ๒) โดยบันทึกข้อมูล ในข้อที่ ๑ “ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.” พร้อมแนบบัญชีรายชื่อควบคุมงาน และส่งมอบงานให้กลุ่มกฎหมาย เพื่อกำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบเป็นรายหมู่บ้าน โดยประสาน ผู้ปกครองท้องที่ นัดหมายผู้ได้รับการจัดที่ดินให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามจุดนัดหมาย ณ หมู่บ้านนั้น ๆ เพื่อให้ข้อมูลตามแบบตรวจสอบฯ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลแล้วให้ลงนามรับรองในแบบ ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

๒.๕ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือทายาทของผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามที นัดหมาย ให้กลุ่มกฎหมายจัดทำ “หนังสือขอให้ไปชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม” เพื่อมาแสดงตนว่า ผู้ได้รับการจัดที่ดินยังทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง หรือไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลแล้วลงนามรับรองในแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน หากผู้ได้รับ การจัดที่ดินไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือลงทะเบียนตอบรับ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบันทึกในช่อง “พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ เปลี่ยนการใช้ประโยชน์ รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม” ในแบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

เมื่อสรุปผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินฯ ตามข้อ ๒.๔ และข้อ ๒.๕ แล้ว ให้กลุ่ม ยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายรายงานผลในระบบ PARA เป็นระยะ พร้อมทั้งเก็บ แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่สรุปผลว่า “เกษตรกรถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วย ตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ” ในแฟ้ม ส.ป.ก. ๔-๐๖ หากผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต และทายาท ทำประโยชน์ในที่ดิน ให้กลุ่มกฎหมายแจ้งให้ทายาทมารับรดกสิทธิ

แผนภาพแสดงกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

กระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน 2564

* คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน จำนวนไม่น้อยกว่า 5 ราย ประกอบด้วย นายอำเภอ/ปลัดอำเภอ ผู้แทนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง/ผู้ปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ผู้นำเกษตรกร/อ.ส.ป.ก./ปราชญ์เกษตรกร/ผู้นำกลุ่มเกษตรกร/ผู้นำสถาบันเกษตรกร/ผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ

๖. ขั้นตอนการตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ รวบรวม พยานหลักฐานเพิ่มเติม และกรณีเสียชีวิตบุคคลอื่นทำประโยชน์

ดำเนินการตามขั้นตอนที่ ๒ แล้ว ผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หรือผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือลงทะเบียนตอบรับ ในปัจจุบันประมาณถัดไปให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการดังนี้

๖.๑ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด เป็นคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริง แปลงที่ดิน

๖.๒ ให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายละเอียดของ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน

๖.๒.๑ หากพบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิตอยู่ เช่น ข้อมูลจากผู้ทำ ประโยชน์ร่วมกับเกษตรกร ข้อมูลแปลงข้างเคียง ข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่ รูปถ่ายแปลงที่ดิน เป็นต้น เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน

๖.๒.๒ หากพบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิตแล้ว เช่น ข้อมูลจากผู้ทำ ประโยชน์ร่วมกับเกษตรกร ข้อมูลแปลงข้างเคียง ข้อมูลจากผู้ปกครองท้องที่ รูปถ่ายแปลงที่ดิน เป็นต้น เพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน

๖.๓ สรุปข้อเท็จจริงว่า ผู้ได้รับการจัดที่ดินมีชีวิตอยู่หรือไม่ ปฏิบัติตามที่กฎหมาย กำหนด/ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด และรายงานผลการตรวจสอบฯ ให้ ส.ป.ก. ทราบ

หมายเหตุ ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด หมายถึง เกษตรกรปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

๖.๔ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินยังมีชีวิตอยู่ หากเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามที่ กฎหมายกำหนด ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ สั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

๖.๔.๑ กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

- เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่าง อื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)

- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเช่าทำประโยชน์หรือ
กระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

๖.๔.๒ กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน แต่ให้มีหนังสือแจ้งสิทธิ ตามระเบียบเช่าทำ
ประโยชน์ฯ ข้อ ๘

- ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำไปขายให้แก่
ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดตามระเบียบการเช่าทำประโยชน์ฯ
ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

- เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบ
การเช่าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๑๑ (๓)

๖.๔.๓ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลอื่นเช่าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกร
ที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอน
การดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนที่สุด
ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ ข้อ ๓ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งให้บุคคลนั้น
และบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ตามแบบ
ส.ป.ก. ๔-๑๓๖ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริง
พร้อมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๖.๕ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิตแล้ว และปรากฏข้อเท็จจริงว่าทายาท
ทำประโยชน์ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตามมติ คปก. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๔ หากผู้ขอรับโอนและ
ตกทอดทางมรดกสิทธิเป็นเกษตรกรจริงและมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด โดยให้
พิจารณาตามแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือ ส.ป.ก. ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖

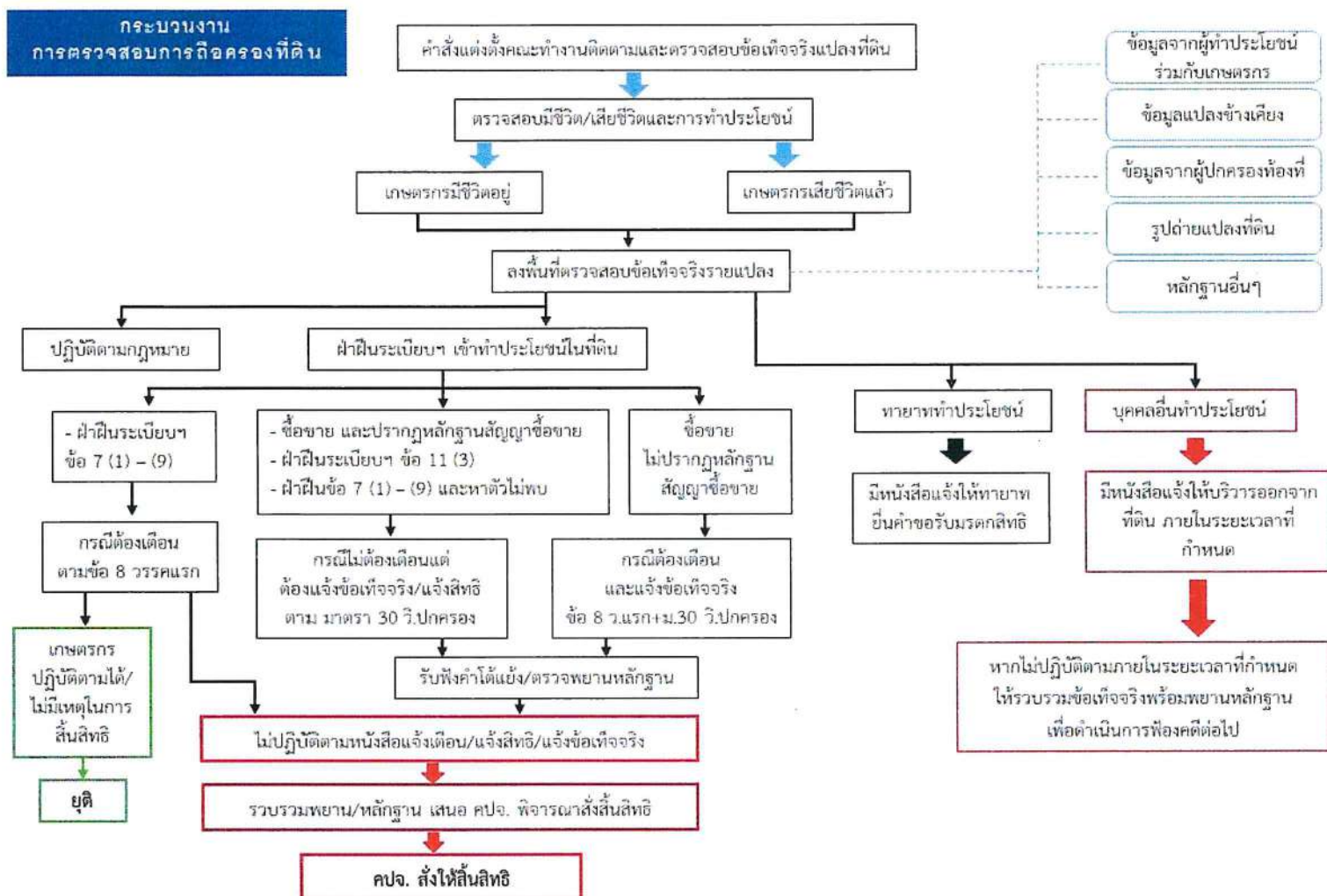
๖.๖ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินเสียชีวิตแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลอื่น
ทำประโยชน์ ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ
สั่งให้กับเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ ๖.๔.๓ ดังกล่าวข้างต้น

๖.๗ สรุปรายชื่อผู้ได้รับการจัดที่ดินไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน/แจ้งสิทธิ เสนอ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สิ้นสุดสิทธิเช่าทำประโยชน์ ตามระเบียบเช่าทำประโยชน์ฯ
ข้อ ๑๑

เมื่อ คปจ. มีมติสั่งให้เกษตรกรรายใดสิ้นสุดสิทธิการเช่าทำประโยชน์ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด
ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป และแก้ไขฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการตามกระบวนการของระเบียบและกฎหมายแล้วเสร็จ ให้กลุ่ม
ยุทธศาสตร์ฯ เก็บแบบตรวจสอบ ๒ ในแฟ้ม ส.ป.ก. ๔-๐๖

แผนภาพแสดงกระบวนการตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ
รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และกรณีเสียชีวิตบุคคลอื่นทำประโยชน์

๗. ขั้นตอนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ

เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ มีประสิทธิภาพ ส.ป.ก. ได้กำหนดกระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินฯ ดังนี้

๗.๑ สผส. ดำเนินการส่งแผนงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง

โดยดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีความเสี่ยงการใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์จากพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจจะเปลี่ยนผู้ถือครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น พื้นที่ชุมชนเมือง พื้นที่ที่มีความเจริญ พื้นที่ที่เป็นเส้นการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือมีศักยภาพในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทางหลวง (มอเตอร์เวย์) ด่านชายแดนต่าง ๆ โดยการตรวจสอบของ ส.ป.ก. จะนำพื้นที่ที่ปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ มีการเปลี่ยนสภาพจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นการใช้ประโยชน์อื่น ๆ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด โดยระบุประเภทความผิดปกติ ดังนี้

- ๑) รีสอร์ท
 - ๒) สิ่งปลูกสร้างเกินสมควร
 - ๓) พื้นที่ขุดหน้าดิน
 - ๔) ปลูกพืชชนิดเดียวกันเป็นผืน (ยางพารา/ยูคาลิปตัส/ปาล์ม/อ้อย)
 - ๕) ผิดปกติประเภทอื่น ๆ เช่น เสาส่งสัญญาณโทรศัพท์ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ วัด เป็นต้น
- โดยระบุตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ตรวจสอบในพื้นที่
- ๖) พื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม เช่น พื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์ มีสภาพเป็นป่า

๗.๒ ส.ป.ก.จังหวัด ลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลง เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการให้เกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ถ้อยคำตามแบบที่กำหนด (แบบบันทึกถ้อยคำ) ในกรณีที่เกษตรกรไม่สามารถให้ถ้อยคำด้วยตนเองสามารถสอบถามข้อมูลจากบุคคลอื่นได้ เช่น บุคคลที่ทำประโยชน์ร่วม เกษตรกรในที่ดินแปลงข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ เป็นต้น

๗.๓ เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว พบว่ากรณีเกษตรกรใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติหรือไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตาม

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดิน ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

๗.๓.๑ กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

- เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่าง
อื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)

- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

๗.๓.๒ กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน แต่ให้มีหนังสือแจ้งสิทธิ ตามระเบียบเข้าทำ
ประโยชน์ฯ ข้อ ๘

- ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปขายให้แก่
ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

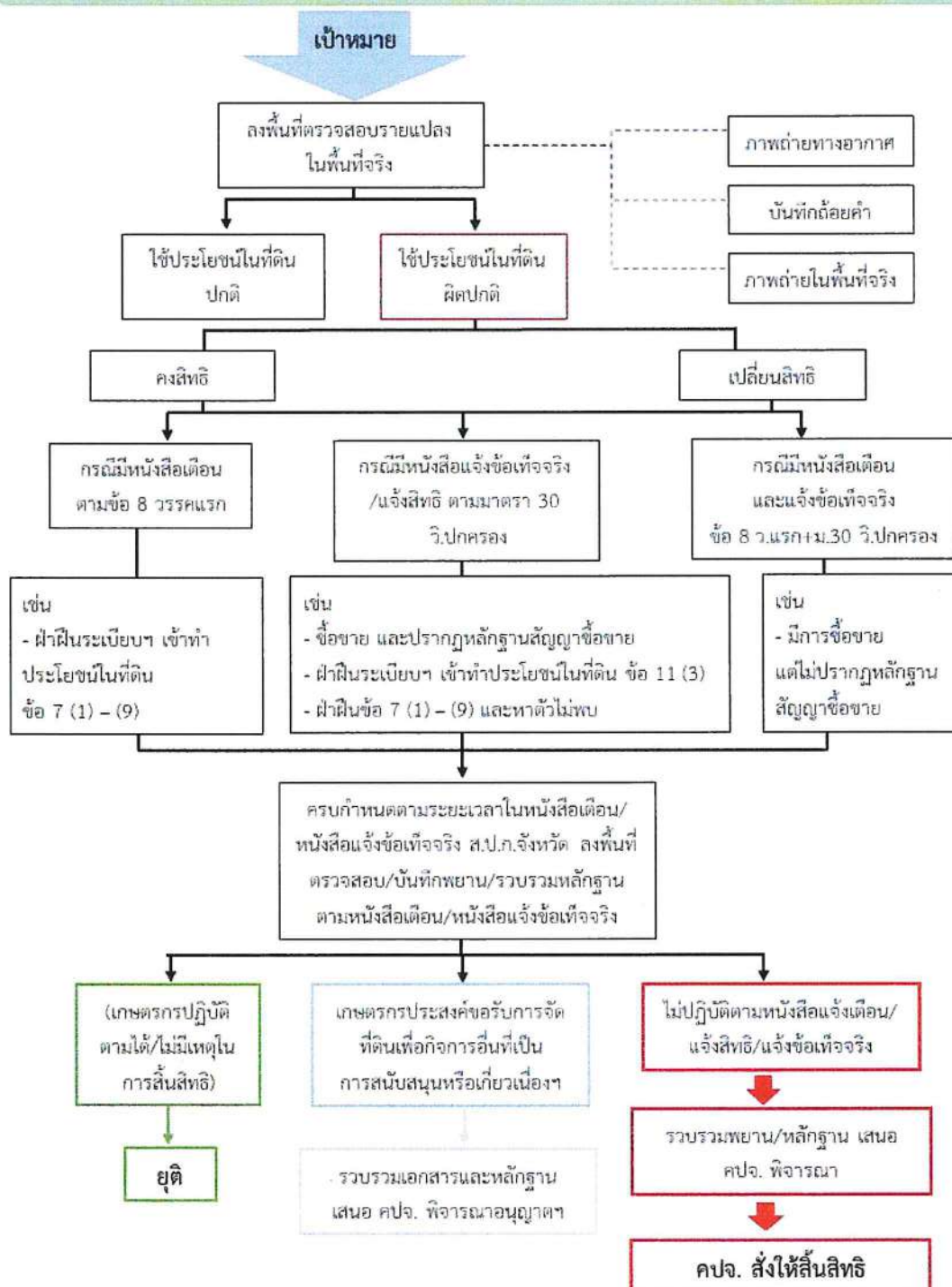
- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดตามระเบียบการเข้าทำประโยชน์ฯ
ข้อ ๗ (๑) - (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

- เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบ
การเข้าทำประโยชน์ฯ ข้อ ๑๑ (๓)

ภายหลังการแจ้งเตือน หากเกษตรกรประสงค์เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไปเป็นกิจการอื่น
ที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการให้เป็นไป
ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตหรือ
ผู้ปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขฐานข้อมูลที่ดินให้เป็นปัจจุบัน

๗.๔ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ให้ไว้ในหนังสือแจ้งเตือน ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบ
ผลของหนังสือแจ้งเตือน โดยการลงพื้นที่ร่ายแปลง บันทึกภาพถ่าย บันทึกพยาน รวบรวมหลักฐาน
และรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ ส.ป.ก. ทราบความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ จนได้ข้อยุติ
ตามแบบที่กำหนด พร้อมแนบบันทึกถ้อยคำ รูปถ่ายร่ายแปลง และแบบตารางรายงานผล
การตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินร่ายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือ
ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ

กระบวนการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดปกติ

๘. ภาคผนวก

- ๘.๑ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน
- ๘.๒ แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว (แบบตรวจสอบ ๑)
- ๘.๓ ตัวอย่างแบบรายงานการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
- ๘.๔ ตัวอย่างหนังสือแจ้งให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
- ๘.๕ แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)
- ๘.๖ ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน
- ๘.๗ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน กรณี พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ และกรณีเสียชีวิตบุคคลอื่นทำประโยชน์
- ๘.๘ ตัวอย่างแบบรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินรายแปลงในพื้นที่จริง กรณี พบว่าภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏ การใช้ประโยชน์ในที่ดินผิดปกติ
- ๘.๙ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.
- ๘.๑๐ ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๘.๑๑ หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโอนหรือการตกทอด ทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตัวอย่าง

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

ที่ /๒๕๖...

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวมทั้งเป็นการติดตามและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ประสานตำบลที่รับผิดชอบ	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้แทนท้องถิ่นหรือผู้ปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	คณะกรรมการ
๓. ผู้นำเกษตรกรหรือ อ.ส.ป.ก. หรือปราชญ์เกษตร
หรือผู้แทนสภาเกษตรกรจังหวัด	คณะกรรมการ
๔. ผู้นำกลุ่มเกษตรกรหรือผู้นำสถาบันเกษตรกร	คณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ หรือกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ/เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาให้ความเห็นในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดที่ดิน
 ๒. รายงานผลปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางและให้ความเห็นในการแก้ไขปัญหาแต่ละกรณี
 ๓. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

(ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....)

หมายเหตุ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ชุดนี้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของ ส.ป.ก.จังหวัด

แบบตรวจสอบการถือครองที่ดิน กรณีแปลงที่ดินที่ได้มีการจัดที่ดินแล้ว

แบบตรวจสอบ ๑

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

๑.๑ ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ
เลขประจำตัวประชาชน อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่
ซอย ถนน ตำบล อำเภอ
จังหวัด

๑.๒ ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน

☐ ที่ดินของรัฐ ☐ แปลงเกษตรกรรม หรือ ☐ แปลงชุมชน

แปลงเลขที่ กลุ่ม/ระหว่าง ส.ป.ก.

☐ ที่ดินเอกชน ☐ สัญญาเช่า ☐ สัญญาเช่าซื้อ เลขที่

โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่

เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. ข้อมูลการตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลของหน่วยงานภายนอก

☐ กรณี ตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล ๓ ฐาน

☐ ข้อมูลการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

แหล่งที่มา ☐ ส.ป.ก. หรือ ☐ ส.ป.ก.จังหวัด

☐ ข้อมูลการกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

☐ ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

แหล่งที่มา ☐ ส.ป.ก. หรือ ☐ ส.ป.ก.จังหวัด

☐ อื่น ๆ ระบุ

๓. การลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้

☐ ถือครองและใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง

☐ ไม่ใช่ประโยชน์ในที่ดิน

☐ ขาย

☐ ให้เช่า

☐ ทิ้งร้าง

☐ ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ ระบุ ☐ ไม่ทราบข้อมูล

☐ เสียชีวิต

☐ ทายาททำประโยชน์

☐ บุคคลอื่นทำประโยชน์

ลงชื่อ ผู้ปกครองท้องที่/ผู้แทนท้องถิ่น
(.....)

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึก
(.....)

หมายเหตุ : เมื่อดำเนินการตามข้อ ๓ แล้ว ให้รวบรวมข้อมูลเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินฯ พิจารณา หากสงสัยว่ากระทำผิดระเบียบให้ดำเนินการตามแบบตรวจ ๒ ต่อไป
: ให้ใช้แบบตรวจสอบ ๑ ชุด ต่อ ๑ แปลงที่ดิน
: เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น
: ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	ประธานผู้ปกครองท้องที่ต้นหมายเกษตรกรให้มาชี้แจง	ทำหนังสือแจ้งเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
2. ไม่ใช้ประโยชน์ที่ดิน	เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	-
	ไม่เห็นด้วย	ปฏิบัติตามระเบียบ	ไม่มาชี้แจง	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง เปลี่ยนการทำประโยชน์ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ไม่มาชี้แจง
	ไม่เห็นด้วย	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ	-
	ไม่มีมติ		ไม่มาชี้แจง	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ปฏิบัติตามระเบียบ ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง เปลี่ยนการทำประโยชน์ เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) ไม่มาชี้แจง
	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		-	-
	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	มาชี้แจง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	-
			ไม่มาชี้แจง	กรณี เสียชีวิต บุคคลอื่นทำประโยชน์	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่น่าเชื่อถือได้	ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องที่นัดหมายเกษตรกรให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง	ทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
3. เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) ไม่สามารถสืบข้อมูลในช่อง "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย"	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	มาชี้แจง	-	-
	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)			
			ไม่มาชี้แจง	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
	ไม่มีมติ	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	มาชี้แจง	-	-
			ปฏิบัติตามระเบียบ		
			ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ		
			เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		
			เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
			กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ		ปฏิบัติตามระเบียบ
	ไม่มาชี้แจง			ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง
					เปลี่ยนการทำประโยชน์
					เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
					ไม่มาชี้แจง

คำอธิบายการกรอกข้อมูลในตารางภาคผนวก ที่ 8.3

ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้	ผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	สรุปผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ	ประสานผู้ปกครองท้องถิ่นหน่วยงานราชการให้มาชี้แจงข้อเท็จจริง	ทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	ผลการจัดทำหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
3. เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) (ไม่สามารถระบุข้อมูลในช่อง "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย")	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)	มาชี้แจง	-	-
	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)	เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)			
			ไม่มาชี้แจง	ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
	ไม่มีมติ	สงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	ปฏิบัติตามระเบียบ	-	-
			ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ		
			เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)		
			เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)		
			กรณี สงสัยว่าทำผิดระเบียบ		ปฏิบัติตามระเบียบ
	ไม่มาชี้แจง			ส่งหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง	ไม่ทำประโยชน์ด้วยตนเอง
					เปลี่ยนการทำประโยชน์
					เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์)
					เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์)
					ไม่มาชี้แจง

หมายเหตุ

- ผลการลงพื้นที่หาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ กรณี เสียชีวิต ต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เสียชีวิต (เช่น หลักฐานใบมรณะบัตร)
- เสียชีวิต (ทายาททำประโยชน์) หมายถึง กรณีทายาททำประโยชน์ที่ดินแปลงนั้นอยู่ แจ้งให้ทายาทมารับรดก
- เสียชีวิต (บุคคลอื่นทำประโยชน์) หมายถึง พบว่า มีบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ทายาททำประโยชน์ในที่ดิน (ขาย/เปลี่ยนมือ/เช่า/ให้ทำประโยชน์)

ที่/.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอให้ไปชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กลุ่มที่/ ระบายแปลงเลขที่.....เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) สารบัญทะเบียนเล่มที่.....หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล..... อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด..... (ส.ป.ก.จังหวัด.....) ได้ดำเนินการ ตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ..... ตามแผนงานที่ ส.ป.ก. กำหนด เพื่อตรวจสอบว่าเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองหรือ เปลี่ยนสิทธิ หรือโอนเปลี่ยนมือให้บุคคลอื่นหรือไม่ โดยวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลแวดล้อมที่มีความน่าเชื่อถือแล้ว ไม่ปรากฏข้อมูลว่าท่านเป็นผู้ถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง และได้มีหนังสือแจ้งให้ท่านมาชี้แจง ข้อเท็จจริง ปรากฏว่าท่านหรือทายาทมาชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ฟังไม่ขึ้น หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ดังนั้น จึงขอให้ท่านหรือทายาท มาพบเจ้าหน้าที่ ณ ส.ป.ก. เลขที่..... หมู่ที่ ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... เพื่อให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ภายในวันที่เดือน..... พ.ศ..... ในวันเวลาราชการ

หากท่านหรือทายาทไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด ส.ป.ก.จังหวัด..... จะเข้าไปตรวจสอบการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือการทำประโยชน์หรือกิจการอื่นๆ ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

จึงเรียนมาเพื่อทราบและมาพบเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ตามวันเวลา ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่ม

โทร./โทรสาร

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหนังสือได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ๘.๕

แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (แบบตรวจสอบ ๒)

ผลการตรวจสอบของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ☐ ใช้ประโยชน์ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่ใช้ประโยชน์ เห็นด้วย ☐ อื่นๆ

แบบตรวจสอบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน

๑. ข้อมูลหลักจากฐานข้อมูลการจัดที่ดินของ ส.ป.ก.

ผู้ได้รับการจัดที่ดิน นาย / นาง / นางสาว / อื่นๆ.....
 ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน
☐ ที่ดินของรัฐ ☐ แปลงเกษตรกรรม หรือ ☐ แปลงชุมชน
 แปลงเลขที่กลุ่ม/ระวาง ส.ป.ก.
☐ ที่ดินเอกชน ☐ สัญญาเช่า ☐ สัญญาเช่าซื้อ เลขที่.....
 โฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ เลขที่.....
 เนื้อที่ ไร่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

๒. การดำเนินการแจ้งสิทธิ/ข้อเท็จจริง

- ☐ ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อเสนอ คปจ. พิจารณาสั่งสันสิทธิตามระเบียบ
☐ มาชี้แจงข้อเท็จจริง
☐ ข้อโต้แย้งฟังขึ้น
☐ ข้อโต้แย้งฟังไม่ขึ้น รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อเสนอ คปจ. พิจารณาสั่งสันสิทธิตามระเบียบ

๓. ข้อมูลการทำประโยชน์ในที่ดิน

๔.๑ ที่มาของข้อมูลจากการตรวจสอบ

☐ พบเจ้าของที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดิน
☐ ทายาทให้ข้อมูล ระบุ
☐ ผู้ให้ข้อมูลแทน นาย/นาง/นางสาว
 เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล
 อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์.....

๔.๒ ☐ ใช้ประโยชน์ด้วยตนเอง

☐ ทั้งแปลง ☐ บางส่วน จำนวนเนื้อที่ทำประโยชน์ ไร่

๔.๒.๑ ส่วนที่ใช้ประโยชน์

- ☐ เพื่อการเกษตร ระบุ
☐ เพื่อการเกษตรและอื่นๆ ระบุ
☐ เพื่อกิจการอื่นๆ เป็นหลัก ระบุ
☐ ที่อยู่อาศัย

๔.๒.๒ ส่วนที่ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ ทั้งร่าง ☐ ขยาย ☐ ให้เช่า ☐ ให้ทำฟรี

- ☐ ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ระบุ
☐ การใช้ประโยชน์ ระบุ

๓.๓ ☐ ไม่ใช้ประโยชน์ด้วยตนเองทั้งแปลง

☐ ทิ้งร้าง ☐ ขาย ☐ ให้เช่า ☐ ให้ทำฟรี ☐ ไม่มีแปลงที่ดิน

ผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ระบุ

การใช้ประโยชน์ ระบุ

☐ เป็นเกษตรกร ☐ ไม่เป็นเกษตรกร (ระบุ)

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือทายาท

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๔. ความเห็นเจ้าหน้าที่

☐ ถูกรองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนมือ

☐ พบความผิดปกติ มีการเปลี่ยนมือ รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึก

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๕ ความเห็นเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน (ผู้อำนวยการกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย)

บันทึก.....
.....
.....

ลงชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน (ผอ.กลุ่ม)

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : ให้ใช้แบบตรวจสอบ ๑ ชุด ต่อ ๑ แปลงที่ดิน

: ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และ ☐ ตามฐานข้อมูลที่ตรวจสอบได้

: เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบและบันทึกต้องเป็นข้าราชการเท่านั้น

: ผู้ปกครองท้องที่ประกอบด้วย กำนัน หรือสารวัตรกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

: การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แนบพยานหลักฐานประกอบ

ตัวอย่าง
คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ /๒๕๖...

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแผนงานการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ได้ดำเนินการแล้วปรากฏว่าผู้ได้รับการจัดที่ดินมาชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วฟังไม่ขึ้น หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งพบความผิดปกติอาจมีการเปลี่ยนมือ ต้องรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้องรวดเร็ว รวมทั้งติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดินดังกล่าว ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและเกิดประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ จึงแต่งตั้งคณะทำงานติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงแปลงที่ดิน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย หรือผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ประธานคณะทำงาน
๒. ผู้อำนวยการกลุ่มการเงินบัญชีและจัดเก็บผลประโยชน์ คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการกลุ่มงานช่างและแผนที่ คณะทำงาน
๔. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย หรือผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ คณะทำงาน/เลขานุการ
๖. เจ้าหน้าที่กลุ่มกฎหมาย หรือกลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ที่รับมอบหมาย คณะทำงาน/
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. จัดทำแผนงานให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงรายแปลง เป็นรายเดือน
๒. ติดตาม จำแนกผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงรายแปลง
๓. สรุปรวบรวมผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่างๆ
๔. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละกรณี
๕. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการนี้ตามที่ได้มีในข้อบัญญัติ
กรณี พคท.ฉบับที่ ๓ มีกำหนดไว้แล้ว เป็นการชี้แจง
ทำนุบำรุงการปฏิรูปสังคม

วันที่ เดือน พ.ศ.

[illegible]

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 7 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น
 - (2)ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่า และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว
 - (3) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม
 - (4) ไม่ขุดบ่อเพื่อเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ได้รับมอบ
 - (5) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรียน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรรมนั้น
 - (6) ดูแลหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม
 - (7) ไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรรายอื่น และสภาพแวดล้อม
 - (8) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
 - (9) ปฏิบัติตามสัญญาที่ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.
- ข้อ 11 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิหรือจะสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้...
- ...(3) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในสาระสำคัญดังต่อไปนี้...
- ...ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ตารางรายงานผลการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแปลงในพื้นที่จริง กรณีพบว่าในภาพถ่ายทางอากาศและหรือภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง มีภาพปรากฏการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดปกติ

ภาคผนวก ๘.๘

[illegible]

ภาคผนวก ๘.๙

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้เกษตรกรคืนสิทธิ
การเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอก
ที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๕๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๗

ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การลักลอบขุดดิน และการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๙ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗
๒. หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๐๖๓ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗
๓. คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ สั่ง ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ กรณีบุคคลภายนอกกระทำความผิดกฎหมาย ส.ป.ก. และกรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. โดยมีได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก. ขอเรียนเพิ่มเติมว่า กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดินหรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก. ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ประกอบด้วย ส่วนการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหายนั้น ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๙๐๔

(นายวิรัช นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๐๗

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสั่งให้กับเกษตรกรสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่กระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๓๒ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบหนังสือแจ้งเตือนให้กระทำการ หรือละเว้น และแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน
(ส.ป.ก.๔-๑๓๔)
๒. แบบหนังสือแจ้งสิทธิโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน (ส.ป.ก.๔-๑๓๕)
๓. แบบหนังสือขอให้ออกจากที่ดินของ ส.ป.ก. พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง
(ส.ป.ก.๔-๑๓๖)

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนด
แนวทางการดำเนินงาน กรณีตรวจสอบพบว่าเกษตรกรปฏิบัติผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ (ระเบียบ
เข้าทำประโยชน์) และกรณีบุคคลภายนอกกระทำผิดกฎหมาย ส.ป.ก. พร้อมส่งแบบหนังสือที่ใช้ประกอบ
ในการปฏิบัติงาน เพื่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ถือปฏิบัติ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ส.ป.ก.จังหวัดหลายจังหวัด ยังเข้าใจไม่ถูกต้องตรงกันในการดำเนินงานดังกล่าว ส.ป.ก. จึงขอ
ซักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๑. กรณีต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

๑.๑ เกษตรกรได้รับการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น
ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม (ใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์)

๑.๒ เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
หรือกระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และพบตัวเกษตรกร

ให้...

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ โดยต้องแจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

กรณีใช้ที่ดินผิดวัตถุประสงค์ตาม ๑.๑ ภายหลังการแจ้งเตือน หากเกษตรกรขอเจรจาแก้ไข ปัญหาโดยขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินจากการประกอบเกษตรกรรมไปเป็นกิจการอื่นที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขฐานข้อมูลที่ดินให้เป็นปัจจุบัน แต่หากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๑.๑ ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก.จะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน และเกษตรกรตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สันติวิธีตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

๒. กรณีไม่ต้องมีหนังสือเตือน ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๘

๒.๑ ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินนำไปขายให้แก่ผู้อื่น เช่น ปรากฏหลักฐานการซื้อขาย เป็นต้น

๒.๒ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน กระทำผิดระเบียบฯ ข้อ ๗ (๑) – (๙) กรณีใดกรณีหนึ่ง (ยกเว้นการขาย) และหาตัวไม่พบ

๒.๓ เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน ขาดคุณสมบัติการเป็นเกษตรกร ตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑ (๓)

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งสิทธิ (ไม่ใช่กรณีแจ้งเตือน) แจ้งข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ทราบ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ตามแบบ ส.ป.ก.๔-๑๓๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) แล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐาน เสนอ คปจ. สั่งให้สันติวิธีตามระเบียบเข้าทำประโยชน์ ข้อ ๑๑

อนึ่ง กรณีหาตัวไม่พบตามข้อ ๒.๒ ต้องได้กระทำการใดๆ ให้เห็นว่าได้พยายามในการหาตัวแล้ว เช่น ส่งจดหมายลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ที่แจ้ง บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด เป็นต้น

๓. กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีบุคคลภายนอกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทำหนังสือแจ้งให้บุคคลนั้นและบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๖ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อไป

๔. กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน หรือบุคคลภายนอกขุดตักหน้าดินในที่ดินของ ส.ป.ก.โดยมิได้รับอนุญาตอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ ซึ่ง ส.ป.ก.ได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติไว้ ตามหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว๗๘๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ นั้น ขอชักซ้อมความเข้าใจ ดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ได้รับการจัดที่ดิน ได้ขุดตักหน้าดินของ ส.ป.ก.หรือมีส่วนร่วมใช้ หรือเป็นผู้สนับสนุน นอกจาก ส.ป.ก.จังหวัด จะพิจารณาดำเนินการตามระเบียบเข้าทำประโยชน์แล้ว หากเห็นควรดำเนินคดีอาญาด้วยให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริง บันทึกปากคำพยานไว้เป็นหลักฐาน พร้อมถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุประกอบทุกราย แล้วรายงานให้ ส.ป.ก.ทราบโดยด่วน

(๒) ขอให้ ส.ป.ก.ดำเนินการมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีและเรียกร้องค่าเสียหาย

(๓) ในการเรียกร้องค่าเสียหาย ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายในรูปของคณะกรรมการและจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดี

(๔) กรณีพบเห็นขณะกระทำผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งความต่อพนักงานตำรวจเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดกรณีความผิดซึ่งหน้า

๔.๒ กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิด ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการตาม (๑) –(๔) ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด ทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๘๐๔

ตัวอย่างกรณีต้องมีหนังสือเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอเตือนให้ดำเนินการและแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวาง แปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก. ๕-๐๑) สารบัญชีทะเบียนเลขที่.....เล่มที่.....หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน ทั้งเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ท่านทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่าท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๒).....โดยมีพยานหลักฐานคือ(๓)

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๘ แห่งระเบียบดังกล่าว จึงขอให้ท่านดำเนินการ.....(๔).....ภายใน.....(๕).....วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือเตือนนี้ แต่หากท่านไม่ดำเนินการภายในกำหนด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....จะนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณามีมติให้ท่านสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ แห่งระเบียบดังกล่าว

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมทั้งพยานหลักฐานสนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....ได้ ภายใน.....(๖) วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกแบบ ส.ป.ก. ๔-๑๓๔

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
๒. ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืน ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิตามข้อ ๘ และข้อ ๑๑ เช่นมีข้อเท็จจริงปรากฏว่าเอาที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า หรือเข้าทำประโยชน์
๓. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนว่ามีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุรายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาเช่าที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง ภาพถ่ายแปลงที่ดิน
๔. ระบุให้ชัดเจนว่าให้ละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิม
๕. ระบุระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นๆ เพื่อการดำเนินการแก้ไข เช่น ให้กลับเข้าทำประโยชน์ภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้รื้อถอนอาคารให้แล้วเสร็จภายใน วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อ คปจ. ภายใน ... วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้น ตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

ตัวอย่างกรณีไม่ต้องเตือน (ที่ดินเกษตรกรรม)

ที่.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิ

เรียน

ตามที่ท่านได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กลุ่มที่/ระวางแปลงเลขที่..... เนื้อที่.....ไร่ ตามหลักฐานหนังสืออนุญาตฯ (ส.ป.ก.๔-๐๑) สารบัญทะเบียนเล่มที่หน้า.....ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....นั้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....(ส.ป.ก.....) ได้ตรวจสอบการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของท่าน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของท่าน และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดจึงขอแจ้งข้อเท็จจริงและแจ้งสิทธิให้ทราบ ดังนี้

๑. ผลการตรวจสอบปรากฏว่า

○ ท่าน.....(๑).....ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๓).....

○ ท่าน..... (๒).....อันเป็นการขาดคุณสมบัติซึ่งจะสันสิทธิตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ..... (๓).....

โดยมีพยานหลักฐานคือ.....(๔)

ดังนั้น ส.ป.ก.....จึงต้องนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....เพื่อพิจารณาสั่งให้ท่านสันสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๐ ข้อ(๕)

○ ข้อ ๘ วรรคสอง

○ ข้อ ๑๑

๒. ท่านสามารถจัดทำคำชี้แจงและข้อโต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าว พร้อมพยานหลักฐานสนับสนุนคำชี้แจงและข้อโต้แย้งเพื่อยื่นต่อ ส.ป.ก.....ได้ ภายใน.....(๖)..... วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

๓. ท่านมีสิทธิแต่งตั้งผู้ทำการแทนโดยทำเป็นหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วกระทำการแทนก็ได้ รวมทั้งสามารถนำนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

.....
(.....)
ปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร/โทรสาร.....

คำอธิบายการกรอกข้อมูลแบบ ส.ป.ก. ๕-๑๓๕

๑. ระบุการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ โดยโอนการทำประโยชน์ไปยังบุคคลอื่นแล้ว ไม่ว่าจะหาตัวพบหรือไม่ก็ตาม หรือฝ่าฝืนการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๗ ว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์กำหนด และไม่สามารถหาตัวได้พบ (ต้องกระทำให้เห็นว่าได้พยายามแล้วและไม่สามารถหาตัวได้พบ) หรือ

๒. ขาดคุณสมบัติในข้อ ๑๑(๓) การมีสัญชาติไทย หรือการเป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน เพียงพอแก่การครองชีพอยู่แล้ว ตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๓๕

๓. ให้ระบุข้อที่ถือว่าการกระทำหรือการละเว้นการกระทำตามที่ข้อ ๗ กำหนดเป็นการฝ่าฝืนหรือเป็นการขาดคุณสมบัติตามระเบียบว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร (ข้อ ๑๑(๓) ก.หรือ ข.หรือ ค.) ของระเบียบว่าด้วยการเข้าทำประโยชน์

๔. สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนการกระทำอันเป็นเหตุที่จะสันนิษฐานการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเท่าที่มีให้ทราบ โดยบรรยายละเอียดพอสมควรที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจ เช่น สัญญาซื้อขายที่ดิน บันทึกถ้อยคำผู้ปกครองท้องที่ บันทึกถ้อยคำเกษตรกรแปลงข้างเคียง หลักฐานทางราชการ

๕. กรณีฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามข้อ ๗ ให้อ้างข้อ ๘ วรรคสอง ส่วนกรณีขาดคุณสมบัติ ให้อ้างเฉพาะข้อ ๑๑)

๖. ระยะเวลาตามความเหมาะสมแก่การนั้นตามมาตรา ๓๐ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นับจากวันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

ที่

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรื่อง ขอให้ออกจากที่ดิน ส.ป.ก พร้อมรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง

เรียน

ด้วย มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ ตำบล..... อำเภอ
จังหวัดประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ตอนที่ลงวันที่
เดือน พ.ศ.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์
ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ส.ป.ก.ได้จัดที่ดินและออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม (ส.ป.ก.๔-๐๑) กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่
ให้แก่ นาย/นาง.....แล้ว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด..... (ส.ป.ก.)ได้ตรวจสอบ
การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ท่านได้เข้ายึดถือครอบครอง และใช้ประโยชน์ที่ดิน
ส.ป.ก.๔-๐๑ กลุ่มที่/ระวาง.....แปลงเลขที่เนื้อที่.....ไร่
ที่ ส.ป.ก.ได้จัดให้แก่ นาย/นาง.....เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และตามมาตรา ๓๗
แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ห้ามมิให้ยกอายุความครอบครองขึ้นเป็นข้อต่อสู้
กับ ส.ป.ก. ในเรื่องที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ การยึดถือครอบครองที่ดินดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมาย

ดังนั้น จึงขอให้ท่านพร้อมบริวารออกจากที่ดิน พร้อมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง (ถ้ามี) ภายใน วัน
นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้ หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวท่านยังไม่ดำเนินการประการใด ส.ป.ก. มีความจำเป็นต้อง
ดำเนินการตามกฎหมายกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด.....

โทร.

โทรสาร

ขอให้ออกจากที่ดิน

ความผิด

ที่ กษ ๑๒๐๔/ ร ๑๖๖๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด **๗๓ ภูเก็ต**

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนบจำนวน ๑ ชุด

ด้วย ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการหลายจังหวัดทั่วประเทศ โดยผู้กระทำความผิดมีทั้งที่เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกินและบุคคลภายนอกซึ่งอาศัยโอกาสหรือช่องทางที่มีชอบด้วยกฎหมาย เช่น เข้ามาลักลอบขุดดิน ซ้ำขายหน้าดิน หรือซื้อที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจากเกษตรกร ซึ่งปกติมักกระทำในพื้นที่ห่างไกล ยากแก่การตรวจสอบหรือไม่สามารถพบเห็นได้โดยง่าย ตลอดจนการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ในการแจ้งเบาะแส หรือชี้ตัวผู้กระทำความผิด จึงทำให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างทันทั่วถึง ดังนั้น ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรการเชิงรุก เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดดังกล่าวขึ้นซ้ำอีก และเพื่อเป็นการชักจูงให้เกิดความเข้าใจทั้งในส่วนของผู้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) และประชาชนทั่วไป ในการใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมิให้ถูกทำลายจนเสื่อมสภาพไปและไม่สามารถใช้ประกอบเกษตรกรรมได้ ทั้งเป็นการสร้างมาตรการเพื่อให้สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และดำเนินการทางปกครองเพื่อให้เกิดความยำเกรงและไม่กระทำความผิดอีกต่อไป โดย ส.ป.ก. เห็นควรกำหนดให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเป็นสองขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ มาตรการก่อนการกระทำความผิด

ข้อ ๑. นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อกำหนดมาตรการป้องปรามโดยกำหนด

สภาพบังคับอย่างเป็นขั้นตอนโดยให้นำระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๒. กำหนดมาตรการให้ปรากฏชัดเกี่ยวกับโทษและความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และมาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้กระทำความผิดโดยแยกเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินและบุคคลภายนอกให้ชัดเจน ดังนี้

๒.๑ กรณีผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกิน

(๑) กำหนดความรับผิดชอบทางแพ่ง เช่น การเรียกค่าเสียหายโดยฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

/(๒)...

(๒) กำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา เช่น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานลักทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ รับของโจร หรือบุกรุก แล้วแต่กรณี

(๓) กำหนดมาตรการการบังคับทางปกครอง เช่น การมีหนังสือแจ้งเตือนให้ละเว้นหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด สั่งให้สันนิษฐานกรณีเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกิน ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบ คปก.ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ ข้อ ๗ ถึงข้อ ๙ และหมวด ๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

๒.๒ กรณีบุคคลภายนอก

กรณีบุคคลภายนอกเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ตามข้อ ๒.๑ (๑) และ (๒)

ข้อ ๓. ดำเนินการจัดทำประกาศแจ้งเตือนไว้บนที่ดินซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยติดตั้งให้พบเห็นได้โดยง่ายและจำนวนที่เพียงพอ และปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำการกำนันในพื้นที่ซึ่งเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันด้วย โดยกำหนดให้ประกาศแจ้งเตือนดังกล่าวอย่างน้อยต้องแสดงข้อความดังที่ปรากฏในตัวอย่างป้ายประกาศแจ้งเตือน (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

ขั้นตอนที่ ๒ มาตรการภายหลังเกิดการกระทำความผิด

ในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นแล้วให้ ส.ป.ก.จังหวัดเร่งดำเนินการให้เกิดผลทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยแยกผู้กระทำความผิดเป็น ๒ ประเภท ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ ๑ ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ แล้วแต่กรณี โดยให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษผู้กระทำความผิดต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนสอบสวน และมอบหมายให้ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายหรือนิติกร เป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน สรุปสำนวนเพื่อมอบสำนวนคดีให้แก่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ประสานงานคดีกับพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนแล้วแต่กรณี เพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ภายในกำหนดอายุความ

(๒) ในกรณีที่เกิดความเสียหายอันจะต้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนราคาทรัพย์สิน หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อตรวจสอบและประเมินค่าเสียหายกรณีลักลอบขุดดินในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒. กรณีผู้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ไม่ได้รับการจัดที่ดินทำกินหรือเป็นบุคคลภายนอก ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งทางแพ่ง และทางอาญา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑

ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทั้งปวงให้ ส.ป.ก.จังหวัดยึดถือแนวทางปฏิบัติตามหนังสือ ส.ป.ก. ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๙๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖, ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และ ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๑๙๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยเคร่งครัดด้วย

ข้อ ๓. ติดตาม และรายงานผลการดำเนินการทุกขั้นตอนจนกว่าคดีจะเสร็จเด็ดขาด และ ส.ป.ก. ได้รับชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายอื่นใดอันเนื่องเกี่ยวกับการทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิมจนครบจำนวนหรือตามคำสั่งศาล แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๖๗๖

ตัวอย่าง

ประกาศ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรื่อง ห้ามซื้อขาย บุกรุก ขุดตกดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ด้วย พื้นที่ดิน.... (ตำบล อำเภอ เนื้อที่ x-x-xx ไร่)....ซึ่งตั้งอยู่บริเวณนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ห้ามมิให้ทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือยกให้ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. บุกรุก หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. แผ้วถาง ตัดต้นไม้ หรือเข้าไปในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓. ขุดตก ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. ซื้อขาย หรือรับซื้อดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต ฝ่าฝืนมีความผิดตามกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่ง หากผู้กระทำความผิด ร่วมกระทำความผิด หรือสมรู้ร่วมคิดเป็นเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินให้ทำกิน จะถูกสั่งให้สิ้นสิทธิและเพิกถอน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๕๗

ลงชื่อ

(นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อำนาจคู่ฉบับ

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๒๔๖

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก.

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗/๑ ๕/๒๕๖

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๓ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำชับเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ที่สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิดคดี แต่เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมาย ในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. ที่จะมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญารวบ ทำให้ ส.ป.ก. ในฐานะผู้เสียหายไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้น หรือชั้นอุทธรณ์ได้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ส.ป.ก. จึงมีหนังสือเวียนแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัดประสานงานกับพนักงานอัยการ เพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหาก จากคดีอาญา ความละเอียดถี่ถ้วนแล้ว นั้น

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เป็นการดำเนินคดีแพ่ง ที่สามารถฟ้องบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีมูลฐานความรับผิดชอบจากการกระทำความผิดทางอาญา ดังนั้น อำนาจในการเรียกทรัพย์สินหรือราคาคืนของพนักงานอัยการ กรณีการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบขุดดินของ ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ พนักงานอัยการ จึงมีอำนาจเรียกได้เฉพาะ ค่าเสียหายโดยตรงจากการขุดดินเท่านั้น ค่าเสียหายในส่วนอื่นๆ เช่น ค่าจ้างไถกลับเพื่อปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สินที่สูญเสียไปจากการกระทำความผิดของจำเลย พนักงานอัยการไม่มีอำนาจ เรียกได้ เนื่องจากมิใช่ทรัพย์สินหรือราคาที่ ส.ป.ก. สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำความผิด (ฎ.๘๓๙๒/๒๕๔๘, ฎ.๑๘๗๗/๒๕๖๕ (ประชุมใหญ่)) ดังนั้น เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ และบรรเทา ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตลอดจนเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส.ป.ก. ในฐานะหน่วยงานของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องแยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญา และเห็นสมควรมีการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ดังนี้

๑. เมื่อมีการกระทำความคิดเกิดขึ้น ในการร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด แจ้งต่อนักงานสอัสสวนผู้รับผิดชอบว่าประสงค์จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเรียกค่าเสียหาย ในทางแพ่งโดยตรง

๒. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด บรรณานากับพนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในสวนความรับผิดชอบ ทางแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างหากจากคดีอาญาเพื่อลดปัญหาการฟ้องซ้อนหรือการขอให้พนักงานอัยการ เรียกทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ดังกล่าว

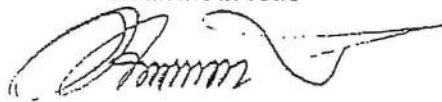
๓. ในกรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ก่อนที่ ส.ป.ก.จังหวัด จะได้ประสานให้ แยกฟ้องคดีแพ่งต่างหาก และพนักงานอัยการได้เรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินที่สูญเสียหายเนื่องจาก การกระทำความผิดชน ส.ป.ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ แล้ว ความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งพนักงานอัยการไม่สามารถ เรียกได้ตาม มาตรา ๔๓ ดังกล่าว เช่น ค่าใช้จ่ายในการปรับสภาพดิน ค่าขนส่ง รวมทั้งดอกเบี้ยของราคาทรัพย์สิน ที่สูญหายไป ส.ป.ก. ยังคงได้รับความเสียหาย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ จึงขอให้ ส.ป.ก.จังหวัด ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายในส่วนที่พนักงานอัยการไม่สามารถเรียกได้ ตามมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการและเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. ทุกคดี จึงขอให้จังหวัด กำชับให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำกับ ดูแลและติดตามเจ้าหน้าที่ให้แจ้งผลการดำเนินคดีให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ อันเป็นการป้องกันความเสียหาย ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ขอให้แจ้งเหตุผลข้อขัดข้องว่า เพราะเหตุใด จึงไม่สามารถ ดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางแก้ไข้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางดังกล่าว

ข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรพจน์ มณีอม)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๖๗๐

๐/เรียนแนวทางปฏิบัติที่ดิน ส.ป.ก. /ผู้ว่า

รับทราบ รว/ทพ/ทพ

รับทราบ รว/ทพ/ทพ

รศ. ๒๒๘๑

๑ ๘ พ.ย. ๒๕๕๖

ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๖๒๒

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๑๗๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือปฏิบัติ กรณีการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สิ้นหรือราคาแทนผู้เสียหาย แล้วเกิดปัญหาสำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบ ภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เนื่องจากพนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องประสานงานกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดีดำเนินการในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไป พร้อมแจ้งความประสงฆ์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายกับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี นั้น

เนื่องจากมีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) บางจังหวัดมิได้ถือปฏิบัติ ตามหนังสือที่อ้างถึงอย่างเคร่งครัดเป็นเหตุให้เกิดปัญหากรณีเมื่อพนักงานอัยการมิได้แจ้งผลคำพิพากษา ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ทราบภายในระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในศาลชั้นต้นหรือชั้นอุทธรณ์ได้ และเกิดความเสียหายกับ ส.ป.ก. ขึ้นอีก ดังนั้น จึงขอให้ จังหวัดแจ้งให้ ส.ป.ก.จังหวัด ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา โดยให้ประสานงานกับ พนักงานอัยการเพื่อขอให้แยกฟ้องในส่วนความรับผิดชอบแพ่งเกี่ยวกับค่าเสียหายแยกต่างจากคดีอาญา ทุกคดีโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ ส.ป.ก.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมพงษ์ อิ่มทรัพย์)

รองเลขาธิการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร.๐-๒๒๘๑-๖๖๙๐

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๕๘๐๔

Food& Drink ในฝัน ทีมบริหารงาน.....

รักษาการแทนผู้อำนวยการกลุ่มคดี

อำนาจ

ที่ กษ ๑๒๐๔/ก.๑๗

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๐ จังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๓(ปผ)/๑๑๓๒ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ด้วย ในการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ ที่พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษา หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาศาลให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทราบภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาได้

ส.ป.ก. ขอเรียนว่า ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อขอให้แจ้งหมายนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาลหรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบ ปรากฏว่าสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งให้ทราบว่า พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแพ่งของ ส.ป.ก. จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีการในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ มาใช้ในกรณีนี้ตามพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และในการแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบนั้น พนักงานอัยการในทุก ๆ คดีไม่มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หาก ส.ป.ก. ประสงค์จะทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือวันนัดฟังคำพิพากษาคดีใด ขอให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบหรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการที่รับผิดชอบในคดีดำเนินการในส่วนแพ่งแทนเป็นรายคดีไป (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ดังนั้น ในการดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาของ ส.ป.ก. เห็นควรให้จังหวัดแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) กำชับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด ให้ประสานงานกับพนักงานอัยการ พร้อมแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหายกับผู้กระทำความผิดด้วยทุกคดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมประสงค์ อินทร์ทอง)

รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐-๒๖๘๔-๖๖๗๐

โทรสาร ๐-๒๖๘๔-๒๘๐๔

ที่ อล ๐๐๐๗(ปม)/ 1172

สำนักงานอัยการสูงสุด

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เลขที่	๕๖๕
วันที่	๙ ก.พ. ๒๕๕๕
เวลา	16.10

วันที่	10 ก.พ. 2555
เวลา	11.10 น. P

ร.ก. สมพงษ์	
เลขที่	239
วันที่	10 ก.พ. ๕๕
เวลา	

สำนักกฎหมาย	
เลขที่	504
วันที่	14 ก.พ. ๕๕
เวลา	

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการแจ้งผลคดี

เรียน เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าในการดำเนินคดีต่างๆ ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในฐานะคู่ความหรือพนักงานอัยการที่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน ส.ป.ก. ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากพนักงานอัยการในการแจ้งหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือแจ้งผลคำพิพากษาให้ทราบภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายมาโดยตลอด แต่เนื่องจากได้เกิดปัญหาในบางคดีที่สำนักงานอัยการจังหวัดมิได้แจ้งหมายนัดฟังคำพิพากษาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษาทุกชั้นศาล หรือไม่แจ้งผลคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา ทำให้ไม่สามารถใช้สิทธิหรือแจ้งความเห็นหรือคัดค้านคำพิพากษาในชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด จึงขอความร่วมมือจากสำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีดังกล่าว ขาดสารได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือหมายนัดฟังคำพิพากษามาถึงสำนักงานอัยการ ขอให้เร่งแจ้งให้ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลา เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติของกระทรวงการคลังต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

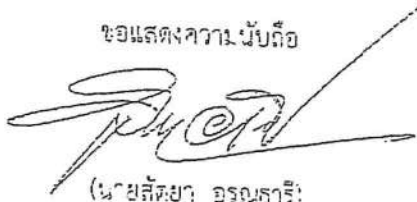
สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวคือ ในคดีอาญา พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของการลงโทษในทางอาญา สำหรับในส่วนแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ กำหนดให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์คืนหรือรื้อถอนผู้เสียหาย และตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาในส่วนเรียกทรัพย์คืนหรือรื้อถอนให้รวมเป็นส่วนหนึ่งแห่งคำพิพากษาในคดีอาญา ดังนั้น พนักงานอัยการไม่ได้อยู่ในฐานะผู้รับมอบหมายในคดีแห่งของ ส.ป.ก. จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครองตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ มาใช้กรณีนี้ได้ การอุทธรณ์หรือฎีกาในส่วนของคำขอให้จำเลยคืนหรือชำระค่าทรัพย์สินแก่ผู้เสียหาย จึงต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีอาญาโดยทั่วไป

/ส่วนกรณี...

ส่วนกรณีนี้ ส.บ.ก. ขอความอนุเคราะห์ให้แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษา ให้ทราบภายในกำหนดเวลา นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ได้บัญญัติให้พนักงาน อัยการมีหน้าที่แจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้เสียหายในคดีอาญาทราบ การดำเนิน คดีอาญาของพนักงานอัยการในทุกๆ คดี จึงไม่มีการแจ้งในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น หาก ส.บ.ก. ประสงค์ที่จะ ทราบกำหนดวันนัดพิจารณาหรือนัดฟังคำพิพากษาคดีใด ขอให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบ หรือดำเนินการเพื่อขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีในส่วนแห่งนั้นเป็นรายคดีไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

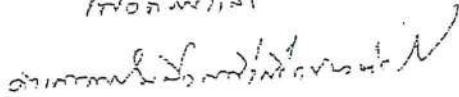

(นายสัตยา อรุณธารี)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน
อัยการสูงสุด

เรียน ผอ.ปคต.

เพื่อทราบ

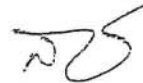
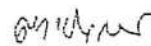

16 ก.พ. 51

(นางพิชิตน์ มณีวงศ์)

ผู้อำนวยการสำนักจัดระบบและสารบบคดี
รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

15 ธ.ค. 50

(นายสัตยา อรุณธารี)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานวิชาการ

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๑๔๖๐

โทร ๐ ๒๑๔๓ ๙๔๘๙

15 ธ.ค. 50

15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50
15 ธ.ค. 50

15 ธ.ค. 50

15 ธ.ค. 50

15 ธ.ค. 50

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

15 ธ.ค. 50

ที่ กษ ๑๒๐๔/๑ ๑๒ ส.ค.

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรียน อธิบดีกรมการที่ดินเกี่ยวกับการคำนวณค่าเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด เพชรบูรณ์

ด้วยปรากฏว่าในการตรวจสอบค่าเสียหายสภาพพื้นที่ เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา มีกรณีที่ยังเกิดคำนวณราคาค่าเสียหายไม่ครอบคลุมกับความเสียหายของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ด.) ที่มีตามความเป็นจริง ดังนั้น ส.ป.ด. จึงขอคำแนะนำทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบความเสียหายในคดีลักลอบขุดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

๑. เมื่อพบการกระทำผิดคดี ขอให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินค่าเสียหาย โดยคณะกรรมการดังกล่าวขอให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๒. ในการคำนวณราคาค่าเสียหาย นอกจากคำนวณราคาของดินที่ถูกขุดเป็นฐานแล้ว ขอให้คำนวณค่าความเสียหายสภาพที่ดิน อันได้แก่ ค่าจ้างไถกลบและเกลี่ยดิน ค่าขนส่ง หรืออื่นใด ที่เกิดมีผลผู้กระทำผิดไม่อาจนำมารับสภาพที่ดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นายธีระชัย น.ศิริกุลย์กุล

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผู้อำนวยการแผนกวิชาการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๖๓ ๐๐๗๐

โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๖๐๕

คำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ ๕๙๗/๒๕๖๑

เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี

ตามที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีคำสั่งที่ ๔๓๔/๒๕๖๑
สั่ง ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในการฟ้องคดี
และการดำเนินคดีทั้งปวงของ ส.ป.ก. ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีล้มละลาย และคดีปกครอง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่
จังหวัดได้จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด และให้มีอำนาจในการบังคับคดีได้จนเสร็จการ ตลอดจนมอบอำนาจในการ
ดำเนินการอื่นในขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านคดีด้วย นั้น

เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติบางประการในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อให้การดำเนินคดี
เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านคดีให้เจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นอันจะเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงสมควรแก้ไข
ปรับปรุงคำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ และ
มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๙ ส.ป.ก. โดยเลขาธิการ ส.ป.ก. จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๔๓๔/๒๕๖๑ สั่ง ณ วันที่
๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี

๒. มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ส.ป.ก. ในการดำเนินคดี
ทั้งปวงของ ส.ป.ก. ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีล้มละลาย และคดีปกครอง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดได้จนกว่าคดี
นั้นจะถึงที่สุด และให้มีอำนาจในการบังคับคดีได้จนเสร็จการ ในคดีที่ ส.ป.ก. เป็นโจทก์หรือจำเลย หรือเป็น
ผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ว่าจะไต่ยื่นฟ้องหรือถูกฟ้องในนาม ส.ป.ก. ในนามเลขาธิการ ส.ป.ก. หรือในนาม
เลขาธิการ ส.ป.ก. ที่ระบุชื่อมาด้วยรวมทั้งให้มีอำนาจจัดทำและลงนามในสัญญาผ่อนชำระหนี้ จัดทำสัญญา
รับสภาพหนี้ จัดทำสัญญาค้ำประกัน ตลอดจนมีอำนาจในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

/ในหนังสือ...

การใกล้เคียงข้อพิพาท การร้องทุกข์ กล่าวโทษ โดยอำนาจที่มอบดังกล่าวให้รวมถึงการมีอำนาจลงนามในหนังสือแต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นทนายความว่าต่างหรือแตกต่างกันได้ทุกชั้นศาล หรือมีอำนาจลงนามในหนังสือมอบอำนาจหรือมอบฉันทะให้พนักงานอัยการดำเนินคดีปกครองแทน ทั้งในศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งให้มีอำนาจรับเงินคืนจากศาล จ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือค่าฤชาธรรมเนียมศาล รับหรือจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากศาลหรือจากหน่วยงานสังกัดกรมบังคับคดี และรับเอกสารคืนจากศาล

สำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ไปในทางจำหน่ายสิทธิของ ส.ป.ก. เช่น การยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การถอนคำร้องทุกข์ การประนีประนอมยอมความ การสละสิทธิ หรือการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือการขอให้พิจารณาคดีใหม่เป็นอำนาจของเลขาธิการ ส.ป.ก. ดังนั้น ให้ขอความเห็นชอบจากเลขาธิการ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้ง ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากเลขาธิการ ส.ป.ก. ก่อน

๒.๑. ประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งกับลูกหนี้ผู้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรณีทุนทรัพย์ที่ฟ้องไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หากลูกหนี้เสนอขอผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนละไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท และกรณีทุนทรัพย์ที่ฟ้องเกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หากลูกหนี้เสนอขอผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนๆละไม่น้อยกว่า ๔,๕๐๐ บาท หาก ส.ป.ก.จังหวัด และพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมีความเห็นสอดคล้องกันประการใด ให้มีอำนาจประนีประนอมยอมความได้ โดยให้คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้และผลประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

๒.๒. ถอนฟ้องในคดีแพ่งซึ่งจำเลยได้ชำระหนี้ให้กับ ส.ป.ก. ครบถ้วนตามคำขอท้ายฟ้อง รวมทั้งดอกเบี้ยตามกฎหมายและค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนที่ศาลไม่สั่งคืน

๒.๓. แจ้งความเห็นไม่อุทธรณ์หรือฎีกา หากพนักงานอัยการได้มีหนังสือสอบถามความประสงค์ในการอุทธรณ์หรือฎีกา ในคดีแพ่งซึ่งศาลมีคำพิพากษาให้ ส.ป.ก. ชนะคดีเต็มตามฟ้องในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์

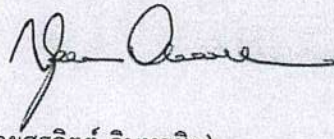
๓. หากผู้ว่าราชการจังหวัดผู้รับมอบอำนาจเห็นสมควรมอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดปฏิบัติราชการแทนก็ให้มีอำนาจดำเนินการได้ โดยให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบและความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจช่วงนั้นด้วย

อนึ่ง หากปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควรมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน ในการดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินคดีตามคำสั่งนี้ ก็ให้มีอำนาจดำเนินการได้ โดยให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบและความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจช่วงนั้นด้วย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. บรรดาระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง ตลอดจนหนังสือเวียนใดของ ส.ป.ก. ที่มีข้อความ
ส่วนใดขัดหรือแย้งกับคำสั่งฉบับนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์ตามคำสั่งฉบับนี้แทน

๕. เมื่อผู้รับมอบอำนาจได้ดำเนินการเกี่ยวกับคดีตามคำสั่งนี้แล้ว ให้รายงานผลการ
ดำเนินการให้ ส.ป.ก. ทราบเป็นระยะๆ ด้วย ถ้ามีปัญหาระดับนโยบาย ให้หารือรับนโยบายของ ส.ป.ก. ก่อนทุกครั้ง
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายสุรจิตต์ อินทรชิต)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ภาคผนวก ๘.๑๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกร
และสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติ
เกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย

การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป.

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้เห็นถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

“สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย” หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าเช่าเชยครบถ้วนแล้ว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ส.ป.ก.” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด ๑

การรับมอบที่ดิน

ข้อ ๕ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือกและให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือนหากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ได้รับคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินหรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำขึ้นแนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำขึ้นแนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบโดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนำขึ้นแนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำขึ้นแนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้ต่อไป

หมวด ๒

การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๙ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใดๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(๒) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีกำหนดเช่า และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือน ที่อยู่อาศัย ทุ่งนา หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

(๖) ดูแลรักษาหมวดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบ มิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๗) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

(๙) ปฏิบัติตามสัญญากู้ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ ๑๐ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืน ข้อ ๙ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้อนุญาตทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือ

บางส่วนไปยังบุคคลอื่นหรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ ๘ และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ ๘ การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๔) หรือการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย บึงฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ ๘ (๕) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๔) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องใช้เงินเท่ามูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๘ และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอมอบเลิกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด ๓

การสิ้นสุดสิทธิและผลของการสิ้นสุดสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิหรือจะสิ้นสุดสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าเชย ไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ก่อนดำเนินการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๑ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๔

การสันนิษฐานตาม (๑) และ (๒) ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ และการสันนิษฐานย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น สำหรับกรณีตาม (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันนิษฐานและให้มีผลเป็นการสันนิษฐานหลังจากพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ เว้นแต่มีการอุทธรณ์ ให้การสันนิษฐานมีผลเมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขึ้นตามมติคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำสั่งการสันนิษฐานให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการยึดตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบได้ ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๒ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดสันนิษฐานเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๑๑ ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าเชยหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือหากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้ทราบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่

หน้า ๕๑
เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๕๗ ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กันยายน ๒๕๓๕

วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผย เห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขธิการหรือผู้ซึ่งเลขธิการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการ ได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔

อุทธรณ์

ข้อ ๑๓ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สันสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่าคำสั่งนั้น ไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สันสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลา ให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด ๕

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ

เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๕๗ หน้า ๕๒
ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ กันยายน ๒๕๓๕

นี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
อำพล เสนาณรงค์
รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ความแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันติการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ดาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดก ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชยไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

หน้า ๒๘

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

การสันติวิธีตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์
เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสันติวิธีตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) นั้น ให้คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสันติวิธี เว้นแต่ในกรณี
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรรายใดสันติวิธีและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจาก
คณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สันติวิธีต่อไป

การสันติวิธีตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๓
แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สันติวิธีทำการ
ประโยชน์แล้ว ให้การสันติวิธีมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการสันติวิธีตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ปรากฏต่อคณะกรรมการ
คณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ยื่นสันติวิธีก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสันติวิธีพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออก
จากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่
เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑๓ ของระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

ภาคผนวก ๘.๑๑

หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๓

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๒ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

อ้างถึง หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/ว ๗๒ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีแสดงเครือญาติในการโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๘๕) พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างเอกสาร จำนวน ๗ แผ่น
๒. บัญชีแสดงรายละเอียดการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๘๖) หรือ (ส.ป.ก.๔-๘๗) พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างเอกสาร จำนวน ๘ แผ่น
๓. แบบอนุทรมคำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๑๒๗) จำนวน ๓ แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีมติให้ยกเลิกหลักเกณฑ์การโอนสิทธิ และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามมติ คปก. ครั้งที่ ๕/๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๓ และครั้งที่ ๔/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๖ รวมทั้งอนุมัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การรับคำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินและการสอบสวนสิทธิเกษตรกรผู้ยื่นคำขอ รวมทั้งการนำเรื่องราวตามคำขอเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาอนุญาตข้างต้นไปในแนวทางเดียวกัน ส.ป.ก. จึงได้วางแนวทางเพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้ยกเลิก

- ๑.๑ หนังสือที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๕๕ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕
- ๑.๒ หนังสือที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๘๒๘ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖
- ๑.๓ หนังสือที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๘๒๙ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖
- ๑.๔ หนังสือที่ กษ ๑๒๐๔/ว ๐๔๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๕

๒. การรับคำขอโอนสิทธิหรือการรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ใช้แบบคำขอทั่วไปเพื่อบันทึกเรื่องราวแห่งคำขอ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ยื่นคำขอกับผู้รับโอนหรือผู้ขอรับมรดกสิทธิ ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งคำขอ รวมทั้งคำขอ และเมื่อผู้ยื่นคำขอได้ลงลายมือชื่อในคำขอแล้ว ให้ออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐาน

๓. ในการยื่นคำขอดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอแสดงบัญชีเครือญาติในการโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๘๕) ตามแบบสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. พร้อมหลักฐานประกอบ เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส ฯลฯ ของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ยื่นคำขอ แล้วให้ผู้ยื่นคำขอลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของบัญชีดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคำขอหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามนัยหนังสือที่อ้างถึงท้ายท ๕ จำพวก ซึ่งมีสิทธิรับโอนหรือรับมรดกสิทธิดังกล่าว ได้แก่

(๑) สามี ภริยา ที่จดทะเบียนสมรส และให้หมายรวมถึงสามี ภริยา ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสด้วยนั้น ในที่นี้ให้หมายถึงชายและหญิงที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรสในขณะยื่นคำขอโอนหรือขณะเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย

(๒) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย และให้หมายรวมถึงบุตรตามความเป็นจริง เช่น บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว (ไม่รวมบุตรบุญธรรม)

(๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ให้ถือความเป็นพี่น้องกันตามความเป็นจริง ไม่ว่าบิดามารดาจะได้จดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ก็ตาม

(๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ให้ถือความเป็นพี่น้องกันตามความเป็นจริง ไม่ว่าบิดามารดาจะได้จดทะเบียนสมรสกันหรือไม่ก็ตาม

(๕) หลานของเกษตรกร หมายถึง ลูกของลูกหรือลูกของพี่หรือของน้องตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เท่านั้น

๔. เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ตรวจสอบเรื่องราวแห่งคำขอ กับบรรดาเอกสารซึ่งใช้เป็นหลักฐานแห่งการสอบสวนสิทธิมาแต่เดิมของผู้โอนหรือของเจ้าของมรดกผู้ถึงแก่ความตายในแฟ้มเก็บเรื่องราวที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๖ หรือ ส.ป.ก.๔-๐๖ ก) ของที่ดินแปลงที่ขอโอนหรือขอรับมรดกสิทธิแล้วเห็นว่า คำขอดังกล่าวน่าเชื่อถือให้ดำเนินการสอบสวนสิทธิผู้ขอให้ปรากฏหลักฐานตามแบบสอบสวนสิทธิที่ ส.ป.ก. กำหนดเพื่อแสดงว่าผู้ขอเป็นเกษตรกรจริง ไม่เคยได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินและหรือไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพอยู่ก่อนแล้ว หรือได้รับการจัดจาก ส.ป.ก. อยู่ก่อนแล้ว และเนื้อที่รับโอนหรือตกทอดรวมกันไม่เกินขนาดถือครองที่ดินตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นผู้มีสิทธิรับโอนหรือรับมรดกสิทธิดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ในหนังสือที่อ้างถึงแล้ว กรณีเป็นอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้นำเสนอปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อลงความเห็นเป็นเบื้องต้นว่าควรอนุญาตหรือไม่ควรอนุญาตตามคำขอ แล้วจึงบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาต่อไป

๕. การนำเรื่องราวคำขอดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณานั้น นอกจากจะต้องจัดทำวาระการประชุมเพื่อสรุปเรื่องเดิม ข้อพิจารณาและคำขอแล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัด กำหนดประเด็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค เหตุผลและความจำเป็นในการโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิ รวมทั้งพฤติกรรมแห่งคำขอไว้ให้ชัดเจนว่ามีเจตนาหลีกเลี่ยงข้อห้ามตามกฎหมายหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยหากผู้โอนหรือเจ้ามรดกมีทั้งคู่สมรสและบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดไว้ ต้องโอนให้แก่คู่สมรสหรือบุตรเพียงคนเดียวคนหนึ่ง หรือตกทอดแก่คู่สมรสเป็นอันดับแรก มีเหตุผลอย่างไรจึงไม่อาจโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิให้แก่ คู่สมรสและบุตรนั้น และมีความจำเป็นอย่างไรที่จะต้องโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิให้แก่บิดามารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน หรือหลานในกรณีโอนหรือตกทอดทางมรดกให้แก่บุตรหรือทายาทอื่น จะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสด้วยและให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีแสดงรายละเอียดการโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์

ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๘๖) หรือบัญชีแสดงรายละเอียดการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๘๗) แล้วแต่กรณี ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ เพื่อประกอบเป็นส่วนหนึ่งของวาระการประชุมเรื่องดังกล่าวทุกครั้ง

๖. กรณีอยู่ในอำนาจการพิจารณาของปฏิรูปที่ดินจังหวัด เมื่อได้พิจารณาเรื่องราวแล้วผลการพิจารณาเป็นประการใดให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบด้วย และให้สรุปแจ้ง ส.ป.ก. โดยใช้บัญชีแสดงรายละเอียด ส.ป.ก.๔-๘๖ หรือ ส.ป.ก.๔-๘๗ โดยอนุโลม ส่วนกรณีการพิจารณาอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เมื่อได้พิจารณาเรื่องราวแห่งคำขอแล้ว มีมติเป็นประการใด ให้ผู้จัดรายงานการประชุมบันทึกมติดังกล่าวลงในบัญชีแสดงรายละเอียด ส.ป.ก.๔-๘๖ หรือ ส.ป.ก.๔-๘๗ แล้ว แนบบัญชีดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นกรณีการโอนหรือการตกทอดติดไปกับรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทุกครั้งที่มีมติ แล้วส่งรายงานการประชุมพร้อมบัญชีดังกล่าวไปยัง ส.ป.ก. เพื่อ ส.ป.ก. จะได้รวบรวมรายงานจากบัญชีดังกล่าวเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบต่อไป

๗. การแจ้งผลการพิจารณาคำขอโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินต่อผู้ยื่นคำขอ ให้แจ้งเป็นหนังสือและแจ้งด้วยว่าสามารถอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้ง

๘. ภายในระยะเวลาอุทธรณ์ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมข้างต้น การรับการอุทธรณ์ การโอนสิทธิหรือคำขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้ใช้แบบคำขออุทธรณ์ ส.ป.ก.๔-๑๒๗ และให้จัดส่งคำขออุทธรณ์รวมทั้งเอกสาร ส.ป.ก.๔-๘๕ ส.ป.ก.๔-๘๖ หรือ ส.ป.ก.๔-๘๗ แล้วแต่กรณีรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ส่งให้ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณา โดยไม่ชักช้า

๙. เมื่อ ส.ป.ก.จังหวัด ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จาก ส.ป.ก. แล้ว ให้ ส.ป.ก.จังหวัดทำหนังสือแจ้งผู้ยื่นคำขออุทธรณ์ การโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน และให้แจ้งด้วยว่าหากผู้ยื่นคำขอประสงค์จะฟ้องโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์นี้ ให้ทำคำฟ้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งหรือทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๐ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ โลกนิยม

(นายไพโรจน์ โลกนิยม)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. ๐-๒๒๘๑-๒๙๗๑

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๐๘๑๕

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายสุรียน	พัชรครุگانนท์	รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๒. นายสุรัชย์	ยุทธชนะ	ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

๑. นายเกียรติยศ	ทรงสง่า	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน
๒. นางสาวเยาวลักษณ์	แก้วยอด	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๓. นายสิทธิศักดิ์	เข้ารุ่งเกียรติ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๔. นางสาวสุจิตรา	ศรีสวัสดิ์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๕. นายเจษฎา	นุ่มนัม	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน
๖. นางสาวกุลกรอง	จิตรพิเนต	นิติกร
๗. นายวงศ์ธร	จอมเลิศ	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน

สำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)